

VERTROUWEN ALS FUNDERING:

ONDER DE GROENE HEMEL

Zo'n twee jaar geleden vonden Inge Bos (Bos Theaterproducties) en regisseur/schrijver Koen van Dijk het tijd om een musical te maken met de liedjes van Boudewijn de Groot en Lennaert Nijgh als muzikaal omhulsel van een liefdesverhaal dat zich afspeelt rond 1970. Na twee afspraken vond Boudewijn de Groot het prima en kregen de 'creatives' van hem groen licht. Het fraaie resultaat is de musical 'Onder de Groene Hemel'. AV & Entertainment sprak erover met hoofd productie Pieter Rijser en technisch opstarter en eerste inspeciënt Frits Janszen. Raymond van Olphen

“Met dit idee mogen jullie het doen en verder hoeven jullie me nergens bij te betrekken.” Dat waren vrij vertaald zo'n beetje de woorden van Boudewijn de Groot toen hij toestemming gaf voor het gebruik van zijn muziek. “Hij las het script, wist waar het verhaal over ging en hoe we de nummers gingen gebruiken”, vertelt producent Pieter Rijser. “Hij is wel bij de try-outs en de première geweest en is ook eens lang gekomen bij de repetities, om de acteurs nog wat

geschiedenis bij te brengen en tips te geven, maar we hebben volledig de vrije hand gekregen.”

SNAREN

Na de goedkeuring werd een zeer bekwaam team samengesteld om de musical te realiseren. Voor de muziek werd Jeroen Sleyfer (Hij Gelooft in Mij, Soldaat van Oranje, Billy Elliot) ingeschakeld, die compleet nieuwe arrangementen

schreef. Rijser: "Hij heeft daarbij een geheel eigen visie ontwikkeld, waarbij hij het plan opvatte om alleen snaarinstrumenten te gebruiken. Tijdens het stuk staan tussen de 25 en 30 gitaren op het podium, waarvan een deel door de acteurs bespeeld wordt en een deel door drie muzikanten, met als muzikaal leider Marcel de Groot. Dat snaarinstrumentenconcept is best uniek en dat geldt eigenlijk ook voor het feit dat helemaal niks van de muziek op band staat, alles wordt dus live gespeeld."

TOUW

In 'Onder de Groene Hemel' wordt de sfeer van eind jaren '60, begin jaren '70 opgeroepen door de muziek van Boudewijn de Groot, maar zeker ook door alle visuele aspecten: decor, licht, kap, grime en kostuums. In een aantal liedjes zingt De Groot over 'Het Circus Jeroen Bosch'. Afbeeldingen van zijn bekende drieluik 'Tuin der Lusten' uit de vijftiende eeuw worden als sfeerimpressie in het decor gebruikt. "Daarnaast kwam decorontwerper Eric Goossens met het idee om met macramétouw te gaan werken", vertelt Pieter Rijser. "Dat is echt iets uit die tijd en is in het decor tot in het extreme uitvergroot. Niet één decorstuk hangt normaal aan een staalkabel, omdat het moest

lijken alsof alles aan touwen hangt. Op die manier past de techniek perfect in het tijdsbeeld van toen."

STAALKABELS

In eerste instantie lijkt dat niet al te ingewikkeld, maar je komt hiermee terecht in het web van veiligheidsvoorschriften waar aan voldaan moet worden. Alles moet tegenwoordig aan gecertificeerde staalkabels gehangen worden. "In dit stuk gaat qua decor echt álles de lucht in. Niet alleen grote dingen, maar ook rekwisieten als stoelen, fietsen, een schep en veel meer. Alles gaat de kap in en dat moest dus met touw opgelost gaan worden", aldus Rijser. Toen het idee van Eric Goossens kwam, werd technisch opstarter en eerste man Frits Janszen erbij gehaald. Aan hem de uitdaging om alles volgens de hedendaagse normen in het juiste tijdsbeeld te krijgen. Moeilijk aspect daarbij was dat veel decorstukken gedurende de voorstelling door de acteurs moeten worden ingehangen.

HAKEN

Het werd derhalve een behoorlijke zoektocht, beaamt Frits Janszen: "We begonnen daarbij met een hol touw, waarin we dan een *steel* wilden maken, maar dat bleek wat al te duur te

Kies voor kwaliteit bij de aanschaf van projectieschermen

- Vario 32:** Flexibiliteit in elke maat tussen 2,1 x 1,6 en 4 x 3 meter
Makkelijk ombouwbaar van 4:3 naar 16:9 verhouding.
- Vario 64:** Flexibiliteit in elke maat tussen 2,1 x 2,1 en 105 x 5 meter
Makkelijk ombouwbaar van 4:3 naar 16:9 verhouding.
- VarioClip 64:** Variabele doekbevestiging zonder drukknoppen in elke maat
Ideaal voor opbouw onder extreme omstandigheden
- Monoblox 32:** Eëndelig in 17 maten in 4:3 of HDTV 16:9 verhouding
- Monoblox 64:** Eén frame voor 4:3 én 16:9 in vier verschillende breedtes
- Projectiedoeken** met strakke 10 cm. randversterking in opzicht en doorzicht
- Stabiele poten** in 4 verschillende hoogten van 220 cm tot 550 cm.
- Los doek** in elk formaat met ringogen en spanelastieken voor montage in trussen
- Vraag vrijblijvend een offerte aan
per e-mail: info@avstumpfl.nl
of per telefoon: 030 -6361481

of breng een bezoek aan: AV Stumpfl Nederland, Nieuwe Schaft 3a, 3991 AS HOUTEN

2 DOZEN
HALEN
=
1 DOOS
BETALEN

ALS BESTE
GETEST!

Deltec Tape is als
beste getest door o.a.:

Ahoy.
rotterdam

meervaart:
theater, congressen

CARRÉ

Jaarbeurs

Deltec Tape gaffer

Speciale gaffertape voor de meest uiteenlopende werkzaamheden zoals het afplakken van podia en het bundelen van kabels.

Advance AT-7 balletvloertape

Tape voorzien van sterke PVC drager en stroeve structuur, waardoor ideaal voor het bevestigen van balletvloeren en dansvloeren.

Deze actie is geldig tot en met 31 mei 2015. Niet geldig in combinatie met andere acties/ kortingen. Zet- en drukfouten voorbehouden.

DELTECTAPE

Maakt het verschil!

MEER INFORMATIE VINDT U OP WWW.DELTECTAPE.NL/ENTERTAINMENT

worden aangezien we zo'n negenhonderd meter aan touw nodig hadden. Vervolgens kwamen we uit bij touw uit Polen, maar ook dat bleek uiteindelijk niet te voldoen. We hebben het nu opgelost door méér touw te bestellen en strengen te maken die feitelijk uit drie touwen bestaan. Tussen die strengen bevindt zich de steelverbinding, die je vanuit de zaal niet ziet. Het heeft ook meteen wat meer cachet, omdat het een wat dikker touw lijkt nu. Ook naar de juiste haken om de spullen mee te bevestigen moesten we goed zoeken. Het moet namelijk veilig gebeuren en eenvoudig te bedienen zijn door de acteurs. We hebben bij fa Levtec uiteindelijk haken gevonden die eigenlijk afkomstig zijn uit de klimwereld. Ze voldoen ruim aan de eisen en worden in alle zalen geaccepteerd."

"Op het oog lijkt het wellicht een eenvoudig en goedkoop decor – een touw met wat bedden en stoelen eraan – maar door de bewerkelijkheid in de manier van ophangen, zitten er heel veel arbeidsuren in", legt Pieter Rijser uit. "Het doek van Jeroen Bosch is bijvoorbeeld op dertig punten geknoopt en hangt daarboven toch weer ergens aan een balk."

TIJDSBEELD

Pieter Rijser is heel blij met hoe de technische productie en de samenwerking met leveranciers en creatives verlopen is. "De leveranciers zijn heel nauw betrokken geweest. Decorbouwer Maarten Smids van 'De Man met de Hamer' bijvoorbeeld. Hij is ook zo'n beetje onze vaste decorbouwer, aangezien hij dit seizoen wel 80% van onze decors gemaakt heeft. Die betrek ik er dus altijd vroeg bij. Hij gaf in dit geval wel aan dat het een apart decor voor hem was. Het zijn heel veel losse spullen en eigenlijk is het pas gedurende de voorstelling helemaal klaar." Ook qua decor moest alles uiteraard perfect in het tijdsbeeld passen, benadrukt Rijser. "Elke stoel, kruk en plantenbak, elk bed en elke deur...het is allemaal nieuw gemaakt en over alles is nagedacht. Zo hadden we eerst deuren met vier panelen, maar dat bleek heel erg jaren '80 te zijn. Nu zijn het deuren met drie panelen geworden, die wél uit de tijd van 'Onder de Groene Hemel' stammen."

ZENDERS

Licht en geluid komen van Ampco Flashlight, waar het contact met Ruud Lucas Luijckx prettig was, aldus Rijser: "Al het materiaal komt bij hen vandaan, ook bijvoorbeeld de zendersets en de tafels. Alleen de microfoontjes zijn van onszelf, maar ook dat is in samenspraak met Ampco Flashlight gebeurd." Wat nieuw was voor de mensen van Bos Theaterproducties, is dat de laatste twee weken van de repetitietijd plaatsvonden in de studio van Ampco Flashlight. "Toen konden we het geluid bijvoorbeeld al helemaal opstarten. Dat bleek een prettige manier van werken. Er staan veertien gezenderde acteurs op het toneel, dat maakt het best complex. Daarnaast staan er dus een kleine dertig gitaren, waarvan het grootste deel draadloos over het toneel moet

kunnen. Voor ons kom je dan uit op een behoorlijk groot audiosysteem, waarbij we wel de keuze hebben gemaakt om gebruik te maken van de PA van het huis."

OMNIWAVE

Geluidsoperators Daan Kapteijn en Ray Elderman kwamen met de aanbeveling om met het Omniwave geluidssysteem van Bloomline te werken, dat nog niet al te veel gebruikt wordt bij reizende gezelschappen. Frits Janszen: "Die keuze is gemaakt omdat de acteurs en muzikanten zoveel bewegen over de vloer. Je kunt niet overal wedges leggen. We hebben voor deze oplossing gekozen omdat je hiermee echt één geluid vanaf het toneel krijgt. Voordeel is daarbij dat je overal hetzelfde geluid hebt en er minder feedbackgevaar is." Ook voor

"DOOR DE BEWERKELIJKHEID IN DE MANIER VAN OPHANGEN, ZITTEN ER HEEL VEEL ARBEIDSUREN IN."

het plaatje was dit een goede oplossing, weet Pieter Rijser: "Om het decorbeeld niet te verpesten, wil je niet vooraan op je podium een rij monitortjes hebben liggen. Met het Omniwave systeem heb je dat niet. Achter het gaas liggen nog wel wat monitortjes verscholen, maar niks voor op de rand."

VERTROUWEN

Ook over de samenwerking met transporteur Pieter Smit is Rijser zeer te spreken: "Zij weten precies hoe het werkt in dit wereldje en voor ons is het bovendien belangrijk om de hele tour één en dezelfde meewerkende chauffeur te hebben. In dit geval is dat Harrie Olthof, die inmiddels ook alweer zijn vierde productie voor ons doet." Met Frits Janszen – die als freelancer heel veel doet voor Bos Theaterproducties – kan Pieter Rijser naar eigen zeggen lezen en schrijven: "Hij kent onze werkwijze en past daar perfect bij. We werken op basis van vertrouwen en dat betaalt zich uit. Het doel van produceren is altijd om te kijken hoe je uit het minimale het maximale kunt halen. Door de samenwerking met al deze partijen is dat heel goed gelukt."

GEEN VERRASSINGEN

Volgens Frits Janszen heeft ook hij heel veel baat bij het vertrouwen dat er inmiddels is: "Als ik vroeg in het traject kan instappen en mee kan denken over dingen die geleverd moeten worden en hoe een decor het beste in elkaar gebouwd kan worden, dan heb ik daar de hele tour profijt van. Dat is ook hier weer het geval geweest." Ook Janszen rept van een

NEW
Productcatalogue
ASK YOUR DEALER!

Nearly 700 pages of showequipment for Stage, Theatre and Event! All you want from DMT, DAP-Audio, Showtec and Infinity.

More information:
Phone: +31-(0)45-5667701 · Fax: +31-(0)45-5667709
Mail: sales@highlite.nl · www.highlite.nl

ADAMSON

S-Series
BUILT STRONG

Sound and Light
Import

ander decor dan normaal: “Plat gezegd is het eigenlijk een verzameling rommel. Het is pas gaandeweg de voorstelling klaar, als de acteurs steeds meer decorstukken hebben toegevoegd. Het ontwerp was echt héél goed gedaan, met fantastische gedetailleerde tekeningen. Eric Goossens had perfecte materiaallijsten gemaakt, waardoor we nergens voor verrassingen kwamen te staan.” Zelf staat Janszen tijdens de voorstellingen op de zijkant van het toneel, omdat hij de cues geeft bij alle kapchangements – en dat zijn er nogal wat. “Omdat er zoveel de lucht ingaat, wil ik exact op dezelfde diepte staan, zodat ik zeker weet dat het allemaal veilig gebeurt. Ik cue vanaf daar de kap- en vloerchangements en ben verder ook troubleshooter voor de zenders.

LICHT

Het lichtontwerp van de voorstelling komt van Coen van der Hoeven, die zich qua kleurkeuzes uiteraard gericht heeft op de tijd waarin het stuk zich afspeelt. In het beginplan was het idee opgevat om een antieke volgsport te gebruiken op toneel. Maar die is later afgeschminkt in de montageperiode. “Nu hangen er Robe Cyc FX ledstrips in. Dat zijn intelligente ledstrips, die bij Ampco Flashlight zowat nieuw uit de doos kwamen. Ze kunnen afzonderlijk zoomen en kunnen razendsnel tilten, maar niet pannen. We zitten derhalve wel op een flink aantal DMX-kanalen, vier Universes vol, wat behoorlijk veel is voor een toneelvoorstelling. Belichter Rinke Bartelink krijgt het voor elkaar om de hele set in vier uur bouwtijd operationeel te hebben. Dat is razendsnel! Jammer is wel dat we geen gemeenschappelijke theepauze kunnen hebben... Verder staan op de vloer torentjes met conventioneel licht. Er zit een scrollertje in, maar verder is dat niks bijzonders.” De volgsport gebruiken we van het huis en wordt bediend door onze stagi-air, Jasper de Vries.

SERVICE

Janszen spreekt van een fijne productie, niet in de laatste plaats omdat de ontwerpers hun huiswerk uitstekend gedaan hadden. “Zo hebben we gaandeweg ook nergens grote aanpassingen hoeven doen. Ook qua leveranciers was het prettig. Voor mij is de service tijdens de tour heel belangrijk. Tijdens de repetities bij Ampco Flashlight konden we bijvoorbeeld het zenderrack al volledig preppen. En als we nu wat nodig hebben, dan rijden we erheen, wisselen we spullen om en is het weer voor elkaar. De service is supergoed en dat geldt ook voor De Man met de Hamer. Zijn atelier was in de eerste week van januari dicht, maar omdat ik toch wat dingen wilde doen, kreeg ik gewoon de sleutel van Maarten Smids, zodat ik daar mijn gang kon gaan. Ideaal!” Al met al is het een productie geworden waar Janszen blij mee is. “Ja, het is mooi geworden en de bezoekers zijn razend enthousiast. En stiekem ben je daar natuurlijk best gevoelig voor”, besluit hij. ■